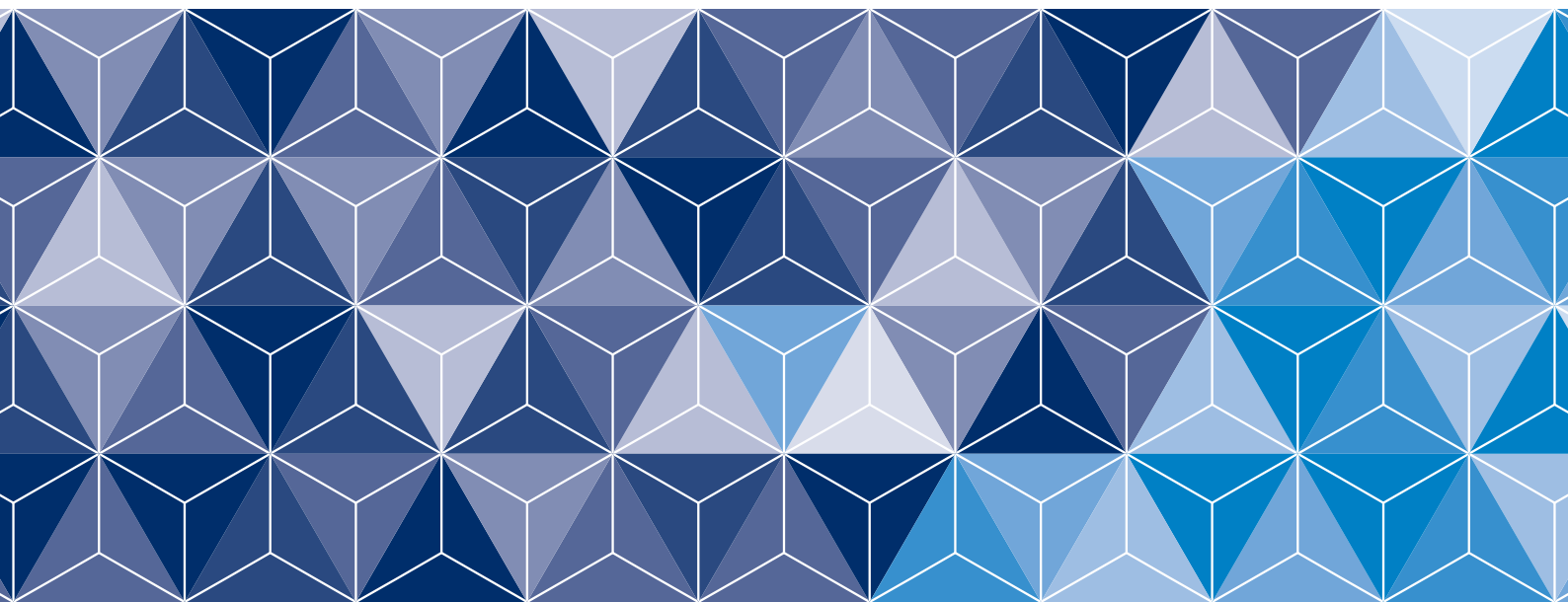

**ETELÄ-SAVON
KAUPPAKAMARI**

VUOSIKERTOMUS 2019

SISÄLTÖ

Puheenjohtajan katsaus	3
Toimitusjohtajan katsaus	3
Talousvuosi 2019 - Globaali epävarmuus leimasi vuotta 2019	4
Toiminta	5
Koulutus ja tapahtumat	5
Projektit	5
Viestintä	6
Vaikuttaminen	6
Kansainvälinen toiminta	7
Kauppakamariryhmä	8
Organisaatio	8
Puheenjohtajat	8
Toimisto	8
Jäsenet ja talous	9
Selvitys tutkimus- ja kehittämistoiminnan laajuudesta	9
Luottamushenkilöt ja edustukset	9
Etelä-Savon kauppakamarin hallitus	9
Mikkelin kauppakamariosaston hallitus	10
Pieksämäen kauppakamariosaston hallitus	10
Savonlinnan kauppakamariosaston hallitus	11
Kaupan- ja palvelualanvaliokunta	11
Koulutusvaliokunta	11
Liikenne- ja viestintävaliokunta	12
Teollisuusvaliokunta	12
Team Finland Etelä-Savo ja kauppakamarin KV-ryhmä	13
Team Future	13
JC-Kilta	14
Hilja ja Alpo Savolaisen rahaston hallitus	14
Edustukset eri toimielimissä	14
Jäsenet 31.12.2019 - Mikkelin kauppakamariosasto	15
Jäsenet 31.12.2019 - Pieksämäen kauppakamariosasto	16
Jäsenet 31.12.2019 - Savonlinnan kauppakamariosasto	17
Tilikauden jälkeen tapahtunutta	17
Hilja ja Alpo Savolaisen rahaston toimintakertomus	18
Yleistä	18
Talous, myönnettyt apurahat ja stipendit	18
Talousvuosi 2019 (Lähde OP)	18

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuonna 2019 saatiin toiminta Etelä-Savon kauppakamarissa vakiinnutettua operatiivisessa toiminnassa ja jatkettiin uuden hyväksytyt strategian jalkauttamista osastoissa ja valiokunnissa. Hallinto- ja johtosäännöt uudistettiin vastaamaan nykypäivää sekä selkeyttämään osastojen toimintaa. Kauppakamarin tilitoimisto vaihtui ja uusi taloushallintojärjestelmä saatiin käyttöön. Uuden työkalun kautta saatavilla raporteilla odotetaan olevan helpotusta toimiston henkilökunnan työhön.

Talousvuosi 2019 eteni vaihtelevissa tunnelmissa ja rahapolitiikan suunta kääntyi, hidastumisestaan huolimatta talouden kasvu jatkui. Suomen talous on ohittanut suhdannehuipun, mutta kasvu taloudessa jatkui edelleen ja työllisyyskin koheni. Kokonaistuotannon kehitys on jatkunut positiivisena, mutta yritysten suhdanneodotukset heikkenivät vuoden lopulla. Suomen hallituksen sote- ja maakuntauudistus sai lopullisen naulan arkuunsa, kun sote-uudistus kaatui ja sen jälkimainingeissa myös koko Rinteen hallitus.

Toimitusjohtaja Teppo Leinosen kanssa tavattiin maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä sekä kansanedustaja Antti Häkkänen. Tapaamisien tarkoituksena oli viedä maakunnan viestiä ja kehitystarpeita edustajille. Muiden maakunnan edustajien tapaamiset siirtyivät seuraavalle vuodelle.

Etelä-Savossa tarvitaan jatkossakin liikenneyhteyksien nopeuttamista ja peruskorjauksia, jotta yrittämisen ja elämisen tasoa saataisiin parannettua. Esimerkiksi rautatieyhteyden nopeuttaminen pääkaupunkiseudulle toisi Etelä-Savoon lisää mahdollisuuksia yrittää. Itäradan tukena oleminen on todella tärkeätä, hidasteena ovat muut alueet, joiden hyöty jäisi vähäiseksi. Etelä-Savon asukasmäärä on jatkanut tasaista laskua. Osaavasta työvoimasta on osalla toimijoista pulaa.

Koulutukset ovat edelleen kauppakamarin yksi kivijaloista. Haasteeksi on noussut laaja koulutustarjonta kilpailevien toimijoiden osalta sekä kilpailu ihmisten ajasta. Näin ollen vähemmän houkuttelevia koulutuksia on vähennetty ja pyritty varmistamaan markkinoitujen koulutuksien toteutuminen sekä selvitetty etäkoulutusmahdollisuuksia.

Iso kiitos kaikille luottamushenkilöille, niin hallituksissa kuin valiokunnissa, luottamushenkilöstö on kauppakamarikentän ääni. Isot kiitokset toimistonväelle: Tepolle, Tanjalle ja Tiinalle hyvästä yhteistyöstä.

Koronan aiheuttamista haitoista on tätä kirjoittaessa vasta ennakoarvailuja, joka tapauksessa häiriöt ovat todella suuret. Toivottavasti rajoituksia saadaan pikaisesti purettua ja taloutta käynnistettyä.

Menestystä vuodelle 2020!

Antti Lipsanen

Etelä-Savon kauppakamarin puheenjohtaja

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2019 käynnistyi strategiatyön pohjalta tehtävän johtosäännön hyväksymisellä. Johtosääntöuudistuksella kirjattiin paperille monia hyviä käytäntöjä sekä yhdenmukaisesti valiokuntien ja osastojen toimintaa. Uudistuksen tavoitteena oli myös lisätä merkittävästi jäsenten demokratiaa sekä parantaa osastojen ja valiokuntien vaikuttavuutta ja toimintamahdollisuuksia omalla sektorillaan tai toiminta-alueellaan.

Loppuvuodesta 2018 tehty kauppakamarin toimiston muutto Mikkelin keskustaan toi paitsi kustannussäästöjä myös toiminnallisia parannuksia. Keskeinen sijainti on tuonut kauppakamarin katukuvaan, mutta myös yhteistyö Yrittäjien kanssa on konkreettisesti tiivistynyt samalla toimistolla. Toimistoa työllisti perinteisten töiden lisäksi myös tilitoimiston kilpailutus ja sitä myöten uusien järjestelmien käyttöönotto. Myös tällä sektorilla siirryimme entistä sähköisempiin ratkaisuihin.

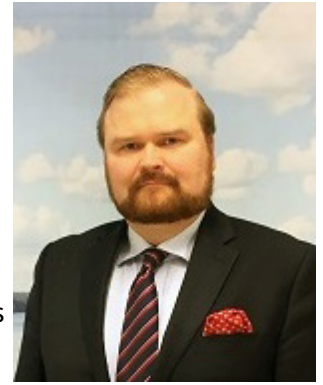
Kauppakamaritoiminnassa yksi keskeisistä asioista on jäsenten välisen verkostoitumisen lisääminen. Vuonna 2019 lanseerasimme uuden käytännön, jossa kokoamme kaikki kauppakamarin luottamushenkilöt yhteen verkostoitumaan ja suunnittelemaan alkanutta vuotta. Pieksämäellä 2019 alkuvuonna järjestetty luottamushenkilöpäivä onnistui mainiosti ja synnytti meille hyvän uuden toimintatavan.

Vuoden 2018 syyskokouksessa päivitettyä strategiaa päästiin vuonna 2019 toteuttamaan kunnolla. Strategiapäivityksen yhteydessä linjattiin kauppakamarin keskeiset vaikuttamisen painopisteet yläotsikkotasolla ja täsmennettiin toimintasuunnitelmassa. Arkityössä tämä on helpottanut toimintaa, kun valintoja vaikuttamistyössä voi tehdä tukeutuen näihin yhdessä päätettyihin linjauksiin. Kaikessa ei voida olla mukana. Kun linjaukset ovat selkeät on helpompi päättää mihin mennään ja panostaa niihin.

Strategian päivityksen myötä on ollut hyvä uudistaa myös raportointia. Tässä vuosikertomuksessa käydään nyt aiempaa yksityiskohtaisemmin läpi nostoja kuluneelta vuodelta, pohjautuen Strategiassa ja toimintasuunnitelmassa linjattuihin tavoitteisiin. Tavoitteena on, että strategia, toimintasuunnitelma ja toimintakertomus keskustelisi keskenään ja muodostaisi siten ehjän kokonaisuuden.

Haluan omasta puolestani kiittää kaikkia luottamushenkilöitä, asiamiehiä ja sidosryhmiä vuoden 2019 yhteistyöstä. Vuoteen mahtui monenlaista tekemistä ja kohtaamisia eri yhteyksissä. Kauppakamari on verkostotoimija, jonka toiminnassa jokainen palaute, keskustelu ja tapaaminen on arvokas maakunnan elinkeinoelämän edistämässä. Kiitos niistä jokaiselle yhdessä ja erikseen.

Eryteisesti haluan kiittää myös Tanja Puputtia ja Tiina Ylöstä huippuosaavasta ja tehokkaasta työstä vuonna 2019!

Teppo Leinonen
Toimitusjohtaja

TALOUSVUOSI 2019 - GLOBAALI EPÄVARMUUS LEIMASI VUOTTA 2019

Suomelle vuosi 2019 oli taloudellisesti kohtalainen – nykytiedon valossa talouskasvu oli noin yhden prosentin luokkaa eli suurin piirtein potentiaalisen talouskasvun vauhtia. Talouskasvu oli erityisesti yksityisen ja julkisen kulutuksen sekä tavaroiden ja palveluiden viennin varassa.

Vuonna 2019 sekä Ruotsin että Saksan talouskasvut notkahtivat lähelle nollaa. Suomi on läheisesti sidottu molempiin maihin, sillä yhteensä noin neljännes Suomen viennistä suuntautuu Ruotsiin ja Saksaan. Ainakaan lyhyellä aikaperspektiivillä merkittävien kohdemaiden haasteet eivät ehtineet heijastua merkittävästi Suomen vientiin.

Viime vuonna työvoimapula oli edelleen haaste monille yrityksille. Kauppakamarien loppuvuodesta 2019 jäsenilleen tekemän kyselyn mukaan lähes 65 prosenttia vastaajista ilmoitti, että heillä on pulaa tai paljon pulaa osaavasta työvoimasta. Noin 45 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että osaajapula rajoittaa yrityksen kasvua ja liiketoiminnan kehittämistä.

Työvoimapulan kääntöpuolena työttömyysaste puristui alle seitsemään prosenttiin ja työllisyysaste nousi yli 72 prosenttiin. Työkäisestä väestöstä siis keskimäärin liki 2,5 miljoonaa henkeä oli töissä vuonna 2019. Työmarkkinoiden positiivisesta vireestä huolimatta julkinen talous oli edelleen vakavasti epätasapainoinen arviolta yhden prosentin eli yli kahden miljardin euron alijäämällä. Pääministeri Sanna Marinin hallitus saa tehdä hartiavoimin töitä, mikäli se aikoo saavuttaa sekä 75 prosentin työllisyystavoitteen, että tavoitteen julkisen talouden tasapainosta vuonna 2023. Tällä hetkellä tosin näyttää siltä, ettei edes 75 prosentin työllisyysaste riitä tasapainottamaan julkista taloutta.

Viime vuonna kansainvälisessä taloudessa oli myrskyisää. Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppasota varjosti kansainvälistä kauppaa, jonka volyyymi ei kasvanut vuonna 2019. Brexit-prosessi langetti epävarmuuden varjon Euroopan ylle. Toisaalta mm. Japanin kanssa solmittu vapaakauppasopimus astui voimaan vuonna 2019. Lisäksi EU ja Mercosur eli Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay saavuttivat poliittisen yhteisymmärryksen kauppasopimuksesta.

Epävarmuuksista huolimatta rahoitusmarkkinat porskuttivat. Dow Jones -indeksi nousi vuodessa noin 25 prosenttia ja NASDAQ liki 40 prosenttia. Myös P/E-luku eli osakkeen hinnan ja tuloksen suhde nousi ollen selvästi pitkän aikavälin keskiarvon yläpuolella. On avoin kysymys, mitä listattujen osakkeiden hintojen paisuminen ympäri maailmaa tarkoittaa tulevaisuudessa. Selvää kuitenkin on jo tässä vaiheessa, että koronaviruksen aiheuttama epävarmuus ja tuotannon haasteet ovat säikäyttäneet rahoitusmarkkinat ja suuri osa vuoden 2019 pörssinousta on sulanut lyhyessä ajassa vuoden 2020 alkupuolella. Aika näyttää, minkälaisia reaalisia vaikutuksia koronaviruksen leviämällä ympäri maailmaa on.

Mauri Kotamäki
Ekonomisto
Keskuskauppakamari

TOIMINTA

Etelä-Savon kauppakamarin toimintaa ohjaa vuonna 2018 hyväksytty strategia.

Vuonna 2019 kevätkokous pidettiin 13.6 ja syyskokous 12.12. Kauppakamarin hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa. Hallituksen kokoukset pyrittiin järjestämään eri puolilla toiminta-aluetta siten että kokousten yhteydessä on vierailu jossakin jäsenyrityksessä tai sidosryhmän luona.

Kauppakamarin hallintoa uudistettiin vuonna 2019 päivittämällä johtosääntö. Johtosääntö uudistuksella yhdenmukaistettiin toimintatapoja eri toimielimissä sekä kirjattiin vakiintuneita käytäntöjä selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Kauppakamarin hallitus hyväksyi uuden johtosääntö tammikuussa 2019.

Koulutus ja tapahtumat

Vuoden aikana koulutustarjonnassa oli 16 koulutusta eri aihealueista (ed. vuosi 19), joihin sisältyi myös yksi HHJ-kurssi, CEO JOKO -koulutusohjelma, KYMPPI -koulutusohjelma sekä Etelä-Savon Vientiosaajat koulutuskokous. Lisäksi tarjonnassa oli myös 19 verkkokoulutusta. Koulutuksiin osallistui vuoden aikana noin 200 henkilöä (2018 n. 200 henkilöä) ja tapahtumiin noin 190 henkilöä (määrään ei ole laskettu isoja tapahtumia, kuten esim. SYKE -työelämäseminaari tai Yrittäjägaala). Perinteisistä koulutuksista järjestettiin edelleen kaikki; ALV-päivä, Ennakkoperintä ja Kauppakamarin Veropäivä. Vuoden aikana, koulutuksista saatujen palautteiden keskiarvo oli 4,3 (asteikolla 1-5). Vuonna 2018 keskiarvo oli sama.

Järjestäjinä tai yhteistyökumppaneita toimimme useissa eri ajankohtaistapahtumissa, muun muassa Kaupan ja palvelualan kesäpäivä, EK Foorumi, YrittäjäGaala, Kunnallisjohdon seminaari, Etelä-Savon Kasvupolku (Kasvu Open) 2019 ja SYKE -työelämäseminaari sekä Wake Up Forum. Lisäksi kansainvälisyys näkyi vahvasti erilaisten tapahtumien ja vierailujen muodossa. Vuonna 2019 aloitettiin myös vuosittaiset kauppakamarin Luottamushenkilöpäivät. Ensimmäiseen tapahtumaan osallistui 50 luottamushenkilöä ympäri maakuntaa ja palaute tilaisuudesta oli myönteinen.

Projektit

ESAVIE - Etelä-Savon Vientiosaajat -hanke alkoi 1.8.2018 ja kestää 31.12.2020 asti. Päättöteuttajana toimii Kaakois-Suomen ammattikorkeakoulun Pienyrityskeskus ja Etelä-Savon kauppakamari toimii osatoteuttajana. Hankkeen tavoitteena on parantaa ja vahvistaa eteläsavolaisten, eri aloilla toimivien, mikro- ja pk-yritysten kansainvälistymisosaamista ja vientivalmiuksia. Tavoitteena on innostaa, rohkaista ja aktivoida eteläsavolaisia yrityksiä ja heidän henkilöstöään kansainvälisille markkinoille sekä lisätä niiden verkostoitumista ja yhteistyötä Etelä-Savossa. Vuonna 2019 järjestettiin 13 lähi- ja ohjauspäivää sekä 3 eri pituista tietoisuutta hankkeeseen osallistuneille.

JOKO - johtajuuden uudet suunnat -hanke alkoi 1.6.2017 ja kesti 31.12.2019 asti. Pää toteuttajana toimi Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Pienyrityskeskus ja Etelä-Savon kauppakamari toimii osatoteuttajana. Hankkeen aikana kehitettiin CEO-JOKO -johtamisvalmennus, joka toteutettiin hankkeen aikana kaksi kertaa. Osallistujia hankkeessa toteutetuissa valmennuksissa oli yhteensä 62, jotka tulivat 33 eri yrityksestä. Hankkeen tuloksena koulutusohjelmaa hieman muokattiin ja aloitettiin toteuttamaan markkinaehtoisena koulutuksena. Hankkeen tavoitteet saavutettiin hyvin ja sen tuloksena saimme loistavan koulutustuotteen koulutustarjontaanamme, jonka kautta voimme olla mukana kehittämässä maakuntaa entistä kilpailukykyisemmäksi ja elinvoimaisemmaksi.

KYMPIT YRITYKSEN TUEKSI -hanke alkoi 1.12.2017 ja kesti 31.7.2019 asti. Toimimme hankkeen pää toteuttajana ja osatoteuttajana mukana oli VMK valmennus. Hankkeen aikana toteutettiin KYMPPI – Yhteisellä asialla -koulutus- ja kehittämisohjelma, joka on kohdennettu yrityksen työntekijätason avainhenkilöille. Koulutusohjelmaan osallistui hankkeen aikana hieman alle 30 henkilöä, 11 eri yrityksestä. Hankkeen tavoitteet saavutettiin hyvin ja hankkeen aikana toteutetusta koulutus- ja kehittämisohjelmasta muokattiin kauppakamarimme tarjontaan koulutusohjelma, joka aloitettiin lokakuussa 2019.

Viestintä

Vuonna 2019 luovuttiin painetusta paperisesta Menestyjät-lehdestä. Viestintää keskitettiin sähköisiin kanaviin. Jäsenkirjeitä lähetettiin 12 kpl, lisäksi käytössä oli uutiskirjeet ja koulutus- ja KV-posti. Sosiaalisessa mediassa viestittiin aktiivisesti ja monipuolisesti pyrkien tuomaan esiin myös positiivisia uutisia alueelta. Loppuvuodesta tehtiin päätös siirtyä usean järjestelmän sijasta yhteen Wise-järjestelmään, jonka toiminnallisuutta voidaan hyödyntää myös viestinnän ja verkkosivujen kehittämisessä. Lisäksi jaettiin omia ja kauppakamariryhmän yhteisiä tiedotteita ja hoidettiin mediasuhteita myös henkilötasolla.

Sisäistä viestintää kehitettiin uuden luottamushenkilöpäivän myötä. Vuoden alussa järjestetyn luottamushenkilöpäivän tavoite oli parantaa eri toimielinten välistä yhteistyötä ja keskinäistä verkostoitumista sekä käydä läpi ja yhdessä suunnitella alkavan vuoden asioita.

Vaikuttaminen

Kauppakamarin edustajat osallistuivat vuoden aikana useisiin seminaareihin tapaamisiin ja työryhmiin niin paikallisesti kuin valtakunnallisestikin. Lista kauppakamarin edustuksista on vuosikertomuksen lopussa. Järjestimme myös runsaasti omia tapaamisia ja tapahtumia. Vaikuttamistyön painopisteet on linjattu kauppakamarin strategiassa. Seuraavassa on muutamia keskeisiä nostoja vuodelta 2019 teemoittain.

Työvoiman saatavuus ja osaaminen

- Kauppakamari osallistui alueen sidosryhmien kanssa yhteistyössä osaavan työvoiman saatavuuden parantamistyöhön. Vuonna 2019 monella toimialalla ilmenneen työvoimapulan myötä kauppakamari toi aktiivisesti esiin yritysten tilannetta mm. koulutuksen järjestäjien suuntaan. Vaikuttamisen pohjana toimi vuonna 2018 hyväksytyt keskuskauppakamarin koulutusteetit.
- Osaamisen kehittämisen puolella oltiin aktiivisesti mukana edistämässä mm. alueen yritysekosysteemin kehittämistä, sovellusosaamista sekä uusien innovaatioiden syntymisen alustoja.
- Korkeakoulusektorilla oltiin mukana kehittämässä Hautomo/Kiihdyttämötoimintaa Etelä-Savon alueelle sekä Ohjelmisto-opetuksen kehittämistä.
- Kauppakamari otti teeman puitteissa kantaa mm. LUT-yliopiston maisterikiintiöihin lausunnon muodossa.
- Toimitusjohtaja Leinonen kävi myös esittelemässä maakunnan elinkeinoelämää Mikkelin Lyseon koululla sekä piti luennon Aalto-yliopiston kansainvälisen kaupan opiskelijoille sekä puhui Osaamisen kehittämisen tulevaisuus -seminaarissa ja SAMledun kevätjuhlassa.

Liikenne, maankäyttö, kaavoitus ja infrastruktuuri

- Liikenteen osalta keskeisimmät teemat olivat VT5, Saimaan kanavan sulkujen pidennys, alemman tieverkon kunto, Nopea Itärata sekä muut maakunnan liikenneyhteydet ja aikataulut.
- VT 5 edunvalvonnassa tehtiin tiiviisti työtä Viitostie ry:n kautta, jonka sihteerinä toimii toimitusjohtaja Tepo Leinonen. Viitostie ry täytti 50 vuotta.
- Nopeat itäradat nousivat laajaan keskusteluun vuonna 2019. Etelä-Savon kauppakamari oli vahvasti muiden itäsuomalaisen toimijoiden rinnalla edistämässä Kouvola-Koskenkylä-Porvoo linjausta itäsuomalaisena ratkaisuna. Aiheen tiimoilta osallistuttiin useaan vaikuttajatapaamiseen ja tilaisuuteen sekä jätettiin

lausuntoja ja kirjeitä.

- Kauppakamari jätti lisäksi lausunnon alueellisten kuljetustukien puolesta otsikolla, Alueellisesta kuljetustuesta tulee tehdä pysyvä tukimuoto - kuljetustuen tulee kasvaa ja kehittyä muuttuvia olosuhteita vastaavaksi.
- VR:n johdon tapaamisessa syksyllä, keskusteltiin rautatieyhteyksien kehittämisestä ja aikatauluista mm Pieksämäki-Jyväskylä ja Pieksämäki-Joensuu väleillä. Tapaamisesta on tarkoitus tehdä pysyvä käytäntö.
- Maakunnallista liikennejärjestelmää kehitettiin maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelussa. Samalla valmistauduttiin valtakunnallisen 12 vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikuttamiseen. Työ jatkuu edelleen vuonna 2020.
- Parikkalan rajanylityspaikka eteni vuoden 2019 eduskuntavaalien jälkeen myönteisessä valossa. Rajanylityspaikan avaaminen kirjattiin hallitusohjelmaan ja se on hallitusohjelman mukaan tarkoitus kansainvälistää vuonna 2024. Parikkalan rajanylityspaikan edunvalvontaa tehtiin Parikkalan rajanylityspaikan seurantaryhmän kautta.
- Myös muut valtatiet sekä alemman tieverkon kunto olivat liikenne-edunvalvonnassa keskeisessä asemassa.

Digitalisaatio ja tietoverkot

- Kauppakamari toimi aktiivisesti alueen tietoverkkojen merkityksen puolesta. Tietoverkkojen merkitystä tuotiin eri yhteyksissä esiin ja edistettiin sen saamista mm. maakunnallisen liikennestrategian keskeiseksi osaksi.
- Kauppakamarin syyskokouksessa laadittiin kannanotto otsikolla "Etelä-Savosta nopeiden tietoverkkojen kärkimaakunta."
- Kauppakamari oli keväällä 2019 mukana toteuttamassa Etelä-Savon laajakaistaseminaaria

Vienti ja kansainvälistyminen

- Kauppakamari osallistui Etelä-Savon Vientiosaajat -hankkeeseen käytännön vientiosaamisen edistämiseksi. Kauppakamari oli myös toteuttamassa PK Yritykset maailmalle -kiertuetta. Muusta kansainvälisestä toiminnasta on oma kappaleensa

Yhteiskunta- ja ympäristövastuu

- Yhteiskunta- ja ympäristövastuun teemat ovat jatkuvasti läpileikkaavana teemana kauppakamarin toiminnassa. Niiden vaikutus ulottuu monipuolisesti eri toimialoille. Kauppakamari toi vaikuttamistyössä vastuullisuuden teemoja esiin yleisellä tasolla.
- Yritysten vastuullisuusosaamisen parantamiseen tähtäävän koulutusohjelman suunnittelu aloitettiin vuonna 2019.

Seuraava yrittäjä- ja johtajasukupolvi

- Kauppakamari osallistui yrityskauppoja ja sukupolvenvaihdoksia käsitteleviin tilaisuuksiin. Yhteistyössä kumppaneiden kanssa järjestettiin Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä aihepiiriä käsittelevät aamukahvitilaisuudet. Vuoden aikana kartoitettiin myös tulevalle johtajasukupolvelle suunnattavan verkostoitumisohjelman mahdollisia osallistujia.

Elinkeinoelämämyönteinen päätöksenteko

- Kauppakamari osallistui aktiivisesti kuntien ja kaupunkien päätöksentekoon, teki monipuolisesti yhteistyötä eri aihealueilla sekä tapasi kunnallisvaikuttajia. Sulkavalla toteutettiin yritysvierailukierros yhteistyössä kunnan kanssa. Kauppakamari osallistui myös Mikkelin strategia ja elinvoimatyöhön sekä hankintaosaamisen kehittämiseen Etelä-Savossa.
- Kansanedustajista tavattiin Antti Häkkänen sekä ministeri Jari Leppä, joiden kanssa käytiin kahdenvälinen keskustelu alueen ajankohtaisista asioista ja kauppakamarin tavoitteista.

Kansainvälinen toiminta

Kauppakamarijärjestö on kansainvälinen ja sen tehtävänä on yhdessä eri tahojen kanssa edistää kansainvälistymistä ja yritystemme pääsyä uusille markkinoille. Kauppakamari panosti kansainvälistymiseen järjestäen muun muassa erilaisia tilaisuuksia kansainvälistymiseen liittyen. Lisäksi järjestimme yhteistyökumppanimme kanssa kiinalaisryhmiä tutustumaan alueeseen sekä yhteiskunnan eri osa-alueisiin.

Etelä-Savon kauppakamari myönsi vuoden aikana 262 alkuperätodistusta tai muita vientiasiakirjoja (edellisenä vuonna 364 kpl). Vuoden aikana kauppakamareissa myönnettiin yhteensä yli 75 000 ulkomaankaupan asiakirjaa (edellisenä vuonna yli 72 000 kpl).

Etelä-Savon kauppakamari on jäsenenä Suomalais-Venäläisessä (SVKK)-, Suomalais-Ruotsalaisessa (FINSVE)- ja Saksalais-Suomalaisessa (DFHK) kauppakamarissa. Etelä-Savossa Team Finland alueverkosto ja kauppakamarin KV-ryhmä on yhdistetty yhdeksi yhteistyöryhmäksi. Tämän Team Finland Etelä-Savon alueverkoston puheenjohtajana toimi kauppakamarin asiamies, senior advisor Esko Pitkänen. Käytäntö on osoittanut toimivuutensa ja saanut myönteistä palautetta myös muualta Suomesta.

Toimitusjohtaja Teppo Leinonen osallistui vuoden aikana Keskuskauppakamarin KV-Poolin toimintaan. KV-Poolissa kehitettiin kauppakamarien kansainvälistä yhteistyötä sekä kv-palveluiden liittyviä jäsenpalveluita paremmin asiakkaiden tarpeita vastaavaksi sekä kehitettiin Finncham -verkoston yhteistyötä.

KAUPPAKAMARIRYHMÄ

Suomen kauppakamarit ovat viime vuosina tiivistäneet yhteistyötään voimakkaasti. Yhteistyötä tehtiin edellisvuosien tapaan mm. viestinnässä, vientiasiakirjoissa, jäsen- ja kv-asioissa sekä vaikuttamistyössä. Etelä-Savon kauppakamari osallistui aktiivisesti Keskuskauppakamarin eri poolien ja työryhmien tapaamisiin sekä toimitusjohtajakokouksiin. Koko kauppakamariryhmän yhteisiin Kauppakamaripäiviin osallistuttiin koko toimiston voimin syyskuussa Seinäjoella.

Keskuskauppakamarin johdolla valmisteltiin vuoden 2019 eduskuntavaaleja sekä hallitusohjelmaneuvoitteluja varten *Ratkaisuja Suomelle* -ohjelma, joka toimi vaalivaikuttamisen valtakunnallisena kehyksenä sekä loppuvuodesta *Kilpailukyvyyn avaimet 2020-luvulla* -ohjelma, jossa esitettiin tulevaisuusvisiota Suomen kehittämiseksi. Keskuskauppakamarin talouskatsaus julkaistiin neljä kertaa vuodessa.

ORGANISAATIO

Vuoden aikana kauppakamariosastot ja valiokunnat vaikuttivat aktiivisesti alueella.

Etelä-Savon kauppakamarin yhteydessä toimii JC-kilta, jonka jäsenet ovat alueen nuorkauppakarilaisia. He pääsevät killan kautta tutustumaan osastojen ja valiokuntien toimintaan sekä tuovat tuoreita näkemyksiä kauppakamarin toimielimiin. Valiokunnissa ja osastoilla on edustajat myös Etelä-Savon Yrittäjistä.

Organisaatio

Puheenjohtajat

Etelä-Savon kauppakamari: Toimitusjohtaja Antti Lipsanen, Rakennusliike U. Lipsanen Oy.
 Mikkelin kauppakamariosasto: Myyntijohtaja Juha Putkonen, MPY Palvelut Oy.
 Pieksämäen kauppakamariosasto: Toimitusjohtaja Satu Lipsanen, Lipa-Betoni Oy.
 Savonlinnan kauppakamariosasto: Toimitusjohtaja Ari Hämäläinen, Norelco Oy.
 Kaupan- ja palvelualanvaliokunta: Toimitusjohtaja Osku Nykänen, Mikkeli Siivotaan Oy.
 Koulutusvaliokunta: Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jukka Mustonen, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä.
 Liikenne- ja viestintävaliokunta: Toimitusjohtaja Kari Leinonen, Oy Vip Cruise Ltd.
 Teollisuusvaliokunta: Toimitusjohtaja Kristiina Ketomäki, Plastep Oy.
 Hilja ja Alpo Savolaisen rahasto: Kauppaneuvos Kari Manninen.
 JC-kilta: Sanni Kirmanen, Mikkelin Nuorkauppakamari.

Toimisto

Kauppakamarin toimisto sijaitsee Mikkelin keskustassa osoitteessa Maaherankatu 14. Kauppakamarilla työskenteli vuoden aikana toimitusjohtaja Teppo Leinonen, koulutus- ja palvelupäällikkö Tanja Puputti ja kehityspäällikkö Tiina Ylönen (*järjestyksessä oikealla*).

Kauppakamarin osastoilla on omat sivutoimiset asiamiehet, joiden tehtävänä on tukea osastojen toimintaa ja hallintoa.

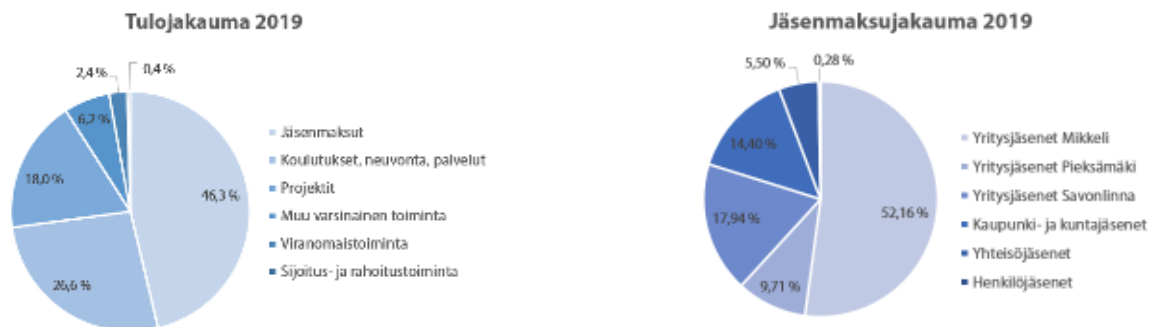
Mikkelin kauppakamariosasto: senior advisor Esko Pitkänen.
Pieksämäen kauppakamariosasto: toimitusjohtaja Timo Keisala.
Savonlinnan kauppakamariosasto: myyntipäällikkö Mikko Nurmela.
(järjestyksessä oikealla).

JÄSENET JA TALOUS

Etelä-Savon kauppakamarin jäsenmäärä laski toimintavuoden aikana pääosin yrityskauppojen, konkurssien / yritystoiminnan lopettamisen tai uudelleensijoitusten myötä. Jäsenmäärä 31.12.2019 oli 332 jäsentä.

Etelä-Savon kauppakamarin tulos oli 22 909,25 euroa (edellisenä vuonna -4 835,42 euroa). Vuoden aikana toteutettiin joukko säästötoimenpiteitä sekä kilpailutettiin tiloimistopalvelut. Myös uuden toimitilan myötä laskenut vuokra toi säästöjä.

SELVITYS TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINNAN LAAJUUDESTA

Kauppakamari ei toteuta tutkimus- ja kehittämistoimintaa sen varsinaisessa merkityksessä. Kehittämistoimintaan voidaan lukea kauppakamarin yritysten henkilöstölle järjestämät ajankohtaiskoulutukset ja -seminaarit, neuvontapalvelut sekä luottamushenkilöorganisaation kautta tapahtuva kehittäminen ja vaikuttaminen. Kauppakamarilla on laaja ja asiantunteva luottamushenkilöverkosto, jonka kautta saadaan hyvin kattava elinkeinoelämän näkemys ja tieto, yritysten toimintaympäristön kehittämiseen sekä näkemys markkinoista ja suhdanteista.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa toteutetaan lähinnä yhteistyössä koko kauppakamarijärjestön kanssa, jäsenkunnan näkemysten hankkimiseksi yritysten toimintaympäristön kehittämiseen. Omakatteisten rahastojen kautta rahoitetaan maakunnan oppilaitoksissa tapahtuvaa opiskelijoiden suorittamaa tutkimus- ja opinnäytetyötoimintaa.

Informaatiota kerätään Keskuskauppakamarin kautta kootusti järjestetyillä jäsenille suunnatuilla kyselyillä ja Etelä-Savon kauppakamarin omilla vain alueen omille jäsenille suunnatuilla kyselyillä. Tuloksia käytetään vaikuttamistyön ja viestinnän työkaluina.

LUOTTAMUSHENKILÖT JA EDUSTUKSET

Etelä-Savon kauppakamarin toimielimet koostuvat jäsenten edustajista koostuvasta luottamushenkilöverkostosta. Seuraavassa listaukset eri toimielinten jäsenistä, eli luottamushenkilöistä vuoden 2019 ajalta.

Etelä-Savon kauppakamarin hallitus

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Antti Lipsanen, Rakennusliike U. Lipsanen Oy

Varapuheenjohtajat:

Toimitusjohtaja Ari Hämäläinen, Norelco Oy
Myyntijohtaja Juha Putkonen, MPY Palvelut Oyj
Toimitusjohtaja Satu Lipsanen, Lipa-Betoni Oy

Jäsenet:

Toimitusjohtaja Jari Himanen, Suur-Savon Osuuspankki,
Kauppaneuvos, toimitusjohtaja Heikki Hämäläinen, Osuuskauppa Suur-Savo
Toimitusjohtaja Kristiina Ketomäki, Plastep Oy

Toimitusjohtaja Harri Kovanen, Piako Oy
Aluejohtaja Jari Kuosmanen, Kesko Oyj/Itä-Suomi
Toimitusjohtaja Kari Leinonen, Oy Vip Cruise Ltd
Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jukka Mustonen, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä / Ammattiopisto SAMledu
Toimitusjohtaja Osku Nykänen, Mikkeli Siivotaan Oy
Toimitusjohtaja Nina Rasola, RL-Palvelut Oy
Kunnanjohtaja Mervi Simoska, Juvan kunta
Senior Advisor Reijo Turunen, Asianajotoimisto Fenno Mikkeli Oy
Toimitusjohtaja Markus Tykkyläinen, Suur-Savon Sähkö Oy
Toimitusjohtaja Hannu Väänänen, Blue Lake Communications Oy

Asiamiehet:

Senior Advisor Esko Pitkänen
Toimitusjohtaja Timo Keisala, Bovallius Palvelut Oy
Myyntipäällikkö Mikko Nurmela
Esittelijä: Toimitusjohtaja Teppo Leinonen, Etelä-Savon kauppakamari
Sihteeri: Koulutus- ja palvelupäällikkö Tanja Puputti, Etelä-Savon kauppakamari

Mikkelin kauppakamariosaston hallitus

Puheenjohtaja: Myyntijohtaja Juha Putkonen, MPY Palvelut Oyj

Varapuheenjohtaja: Yrittäjä MBA Jarmo Vuorinen, Restafiesta Oy

Jäsenet:

Asianajaja Kalle Ervasti, Asianajotoimisto Ervasti & Kunnas
Kaupunginjohtaja Timo Halonen, Mikkelin kaupunki
Toimitusjohtaja Tarja Kankkunen, Palvelutukku Itä-Suomi
Toimitusjohtaja Erkki Karppanen, Etelä-Savon Energia Oy
Toimitusjohtaja Pekka Kivinen, Reduko Oy
Toimitusjohtaja Jarmo Korkolainen, Teroprint Oy
Toimitusjohtaja Asko Lammela, LähiTapiola Savo-Karjala
Toimitusjohtaja Pia Leinonen, Mikkelin Laattacenter Oy
Yrittäjä Saara Liukkonen, Tmi SaaraLiu
Myynti- ja markkinointijohtaja Olli Marjalaakso, OiOi Collective Oy
Konttorinjohtaja Jussi Myllymäki, Handelsbanken Suomi, Mikkeli
Matkailu- ja ravitsemiskaupan johtaja Kai Nurmi, Osuuskauppa Suur-Savo
Toimitusjohtaja Marko Palhomaa, Aitoasunnot / Palhomaa Oy
Toimitusjohtaja Tarmo Pulkka, Ihastjärven Linja Oy
Hallintojohtaja Tero Pulkkinen, Suur-Savon Osuuspankki
Myyntijohtaja Juha Putkonen, MPY Palvelut Oyj
Tehtaanjohtaja Timo Saahko, Mölnlycke Health Care Oy
Rahoitusjohtaja Anitta Sihvonen, Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy
Toimitusjohtaja Riitta Smolander, Kyyhkylä Oy
Toimitusjohtaja Hannu Summanen, Mikkelin Perheravintolat Oy
Kiinteistöneuvos, Hallituksen puheenjohtaja Antti Viskari, FH Invest Oy

Asiamies/sihteeri: Senior Advisor Esko Pitkänen

JC-Killan edustajat:

Sanni Kirmanen, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari
Mari Martikainen, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari

Pieksämäen kauppakamariosaston hallitus

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Satu Lipsanen, Lipa-Betoni Oy

Varapuheenjohtaja: Toimitusjohtaja Harri Kovanen, Piako Oy

Jäsenet:

Toimitusjohtaja Esa Huhta, Eskon Autopelti Oy
Päätöimittäjä Kari-Pekka Issakainen, Savon Media Oy / Pieksämäen Lehti
Hallituksen varapuheenjohtaja Jukka-Pekka Kovanen, KPA Unicon Group Oy
Toimitusjohtaja Petri Lappi, Rst-Lapit Oy
Toimitusjohtaja Tatjaana Lappi, Ekin Muovi Oy
Johtaja Jari Liimatainen, Osuuskauppa Suur-Savo, Prisma
Toimitusjohtaja Antti Lipsanen, Rakennusliike U. Lipsanen Oy
Kauppia Marko Siikanen, K-citymarket
Johtaja, KTM Antti Tarkka, OR Welding Oy
Kiinteistönvälittäjä Antti Tinakari, Suur-Savon OP-Kiinteistökeskus Oy LKV
Asianajaja Esa Valjakka, Asianajotoimisto Ropponen & Valjakka Oy

Elinkeinojohtaja Markus Vesterinen, Pieksämäen kaupunki
Asiamies/sihtööri: Toimitusjohtaja Timo Keisala, Bovallius Palvelut Oy
JC-Killan edustajat:
Veera Ullah, JC-kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari
Nazia Asif, JC-kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari

Savonlinnan kauppakamariosaston hallitus

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Ari Hämäläinen, Norelco Oy
Varapuheenjohtaja: Toimitusjohtaja Kalevi Korjala, Wivilla Oy / Hotelli Hospitz

Jäsenet:

Konttorinjohtaja Tuulikki Hanski, Nordea Pankki Oyj
Johtaja Mervi Hämäläinen, Prisma Savonlinna
Toimitusjohtaja Kari Leinonen, Oy Vip Cruise Ltd
Toimitusjohtaja Ari Luostarinen, Aluelehti Savonmaa Oy
Rakennuttajaekspertti Simo Mikkonen,
Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jukka Mustonen, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä / Ammattiopisto SAMledu
Kauppias, toimitusjohtaja Teuvo Niskala, Eemo Oy / K-citymarket
Tutkimusjohtaja Lasse Pulkkinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk, Savonlinna
Toimitusjohtaja Simo Pylkkänen, Savonlinna Works Oy
Toimitusjohtaja Jari Suomalainen, Sahakuutio Oy
Tehtaanjohtaja Tommi Takanen, UPM Plywood Savonlinna
Asiakkuuspäällikkö Varpu Termonen, Suur-Savon Osuuspankki
Toimitusjohtaja Hannu Väänänen, Blue Lake Communications Oy
Toimitusjohtaja Jarkko Wuorinen, Findais Ky
Asiamies/sihtööri: Myyntipäällikkö Mikko Nurmela
JC-Killan edustajat:
Juhana Muhonen, JC-kilta / Savonlinnan Nuorkauppakamari
Johanna Tynkkynen, JC-kilta / Savonlinnan Nuorkauppakamari

Kaupan- ja palvelualanvaliokunta

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Osku Nykänen, Mikkeli Siivotaan Oy
Varapuheenjohtaja: Toimitusjohtaja Tarja Kankkunen, Palvelutukku Itä-Suomi

Jäsenet:

Koulutusjohtaja Marja Anttalainen, Etelä-Savon ammattiopisto - Esedu
Yrittäjä, toimitusjohtaja Pia Behm, eRusWay Oy
Yrittäjä Kalle Haapanen, Haapasen Kotileipomo Oy
Pankinjohtaja Arja Haverinen, Suur-Savon Osuuspankki
Yrittäjä, toimitusjohtaja Liisa Heikkinen, Matti ja Liisa Koti Oy
Yrittäjä Satu Jalvanti-Hannikainen, AitaSavo Oy
Toiminnanjohtaja Vesa Kallio, MTK Etelä-Savo ry
Yritysasiakasvastaava Henri Kohvakka, Handelsbanken Suomi - Mikkeli
Toimitusjohtaja Jan Korhonen, Suomenniemen Säästöpankki
Tavaratalonjohtaja Taru Kuosma, Oy Carlson - Mikkelin tavaratalo
Toimitusjohtaja Tatjaana Lappi, Ekin Muovi Oy
Toimitusjohtaja Hannu Ronkainen, Kruunupuisto Oy
Liiketoimintajohtaja Tuomas Sinkko, LähiTapiola Savo-Karjala
Marketkaupan johtaja Iiro Siponen, Osuuskauppa Suur-Savo
Toimitusjohtaja Hannu Summanen, Mikkelin Perheravintolat Oy
Kiinteistöneuvos, hallituksen puheenjohtaja Antti Viskari, FH Invest Oy
Yrittäjä MBA Jarmo Vuorinen, Restafiesta Oy
Sihtööri: Tavaratalonjohtaja Taru Kuosma, Oy Carlson - Mikkelin tavaratalo
JC-Killan edustajat:
Juhana Muhonen, JC-kilta / Savonlinnan Nuorkauppakamari
Johanna Tynkkynen, JC-kilta / Savonlinnan Nuorkauppakamari

Koulutusvaliokunta

Puheenjohtaja: Kuntayhtymän johtaja, rehtori Jukka Mustonen, Itä-Savon koulutuskuntayhtymä / Ammattiopisto SAMledu
Varapuheenjohtaja: Johtaja Anne Gustafsson-Pesonen, Xamk / Pienyrityskeskus

Jäsenet:

Henkilöstöpäällikkö Hanna-Leena Hone, Mölnlycke Health Care Oy
Toimitusjohtaja Heikki Kokki, Savonlinnan Yritystilat Oy
Toiminnanjohtaja Heikki Lappalainen, SKAL Itä-Suomi ry

Hallituksen puheenjohtaja Erkki Lappi, Ekin Muovi Oy
Toimitusjohtaja Satu Lipsanen, Lipa-Betoni Oy
Yrittäjä Saara Liukkonen, Tmi SaaraLiu
Pääsihteeri Matti Malinen, Mikkelin yliopistokeskus
Aluepäällikkö Pia Pipatti, EKA Itä Oy / Eilakaisla Mikkelin
Toimitusjohtaja Nina Rasola, RL-Palvelut Oy
Rehtori Heikki Saastamoinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk
Sivistysjohtaja Virpi Siekkinen, Mikkelin kaupunki
Resurssi johtaja Eija Simonen-Riikonen, Suur-Savon Sähkö Oy
Rehtori Taru Särkkä, Etelä-Savon ammattiopisto - Esedu
Rehtori Jukka Tammissuo, Suomen Nuoriso-opisto
Henkilöstöpäällikkö Marjo Valaja, Andritz Oy

Asiantuntijajäsenet:

va. Kehittämispäällikkö Anne Kokkonen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Johtaja Sirkka Rytönen, Etelä-Savon TE-toimisto
Johtava asiantuntija Tuija Toivakainen, Etelä-Savon ELY-keskus

JC-Killan edustajat:

Nazia Asif, JC-kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari
Jarkko Sanisalo, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Kari Leinonen, Oy Vip Cruise Ltd

Jäsenet:

Liiketoiminta-johtaja Matias Bauer, MPY Palvelut Oy
Toimitusjohtaja Timo Lahti, Mikkelin Autokuljetus Oy
Toiminnanjohtaja Heikki Lappalainen, SKAL Itä-Suomi ry
Yrittäjä Saara Liukkonen, Tmi SaaraLiu
Yrittäjä Esko Myllys, Kuljetusliike Ahti ja Esko Myllys Oy
Kunnanjohtaja Risto Nylund, Kangasniemen kunta
Toimitusjohtaja Tarmo Pulkka, Ihastjärven Linja Oy
Tekninen johtaja Jouni Riihelä, Mikkelin kaupunki
Kunnanjohtaja Mervi Simoska, Juvan kunta
Tehtaanjohtaja Juhani Tenhunen, UPM Plywood Oy, Pelloksen vaneritehtaat
Toimitusjohtaja Markus Tykkyläinen, Suur-Savon Sähkö Oy
Toimitusjohtaja Jarkko Wuorinen, Findais Ky

Asiantuntijajäsenet:

Yksikön päällikkö Terhi Nissinen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Kehittämispäällikkö Timo Järvinen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Aluesuunnittelujohtaja Jarmo Vauhkonen, Etelä-Savon maakuntaliitto

JC-Killan edustajat:

Mari Martikainen, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari
Pekka Lipsanen, JC-kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari

Teollisuusvaliokunta

Puheenjohtaja: Toimitusjohtaja Kristiina Ketomäki, Plastep Oy

Varapuheenjohtaja: Toimitusjohtaja Jari Suomalainen, Sahakuutio Oy

Jäsenet:

Toimitusjohtaja Ari Hämäläinen, Norelco Oy
Tuotepäällikkö Timo Karhula, Polaria Oy
Toimitusjohtaja Kristiina Ketomäki, Plastep Oy
Toimitusjohtaja Jarmo Korkolainen, Teroprint Oy
Hallituksen varapuheenjohtaja Jukka-Pekka Kovanen, KPA Unicon Group Oy
Toimitusjohtaja Mikko Lappalainen, PEL-Tuote Oy
Toimitusjohtaja Petri Lappi, Rst-Lapit Oy
Yrittäjä, toimitusjohtaja Aleksis Mäkelä, PHK Works Oy
Kehityspäällikkö Markku Nousiainen, UPM Plywood Oy, Savonlinnan vaneritehdas
Yrittäjä, toimitusjohtaja Lassi Otranen, Reifer Oy
Toimitusjohtaja Toni Pesonen, Joros Oy
Tutkimusjohtaja Lasse Pulkkinen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk, Savonlinna
Hallituksen puheenjohtaja Jarmo Räsänen, Olavi Räsänen Oy
Toimitusjohtaja Jari Suomalainen, Sahakuutio Oy
Toimitusjohtaja Timo Suutarinen, SBS Betoni Oy

Puumarkkina-asiantuntija Sari Tiihonen, UPM Metsä, Mikkeli
Toimitusjohtaja Markus Tykkyläinen, Suur-Savon Sähkö Oy
Koulutusjohtaja Vesa Vainikainen, Etelä-Savon ammattiopisto - Esedu
Tehdaspäällikkö Matti Valkonen, Ahlstrom-Munksjo Glassfibre Oy

Asiantuntijajäsenet:

Rahoituspäällikkö Jukka Paavilainen, Finnvera Oyj / Itä-Suomi
Aluejohtaja Mikko Vänttinen, Finnvera Oyj / Itä-Suomi
Sihteeri: Kehityspäällikkö Kimmo Haapea, Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy

JC-Killan edustajat:

Sami Savolainen, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari
Veera Ullah, JC-kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari

Team Finland Etelä-Savo ja kauppakamarin KV-ryhmä

Puheenjohtaja: Senior Advisor Esko Pitkänen, EPe Consulting

Jäsenet:

Koulutusvientivastaava Katja Akulsina, Etelä-Savon ammattiopisto, Esedu
Yrittäjä, toimitusjohtaja Pia Behm, eRusWay Oy
Johtaja Anne Gustafsson-Pesonen, Xamk / Pienyrityskeskus
Toimitusjohtaja Mirja Haavikko, Etelä-Savon Yrittäjät
Ohjelmajohtaja Aki Hakala, Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy
Kehittämispäällikkö Tomi Heimonen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Rahoituspäällikkö Sanni Helppolainen, Finnvera Oyj Mikkeli
Palvelu- ja kehityspäällikkö Pekka Häkkinen, ProAgria Etelä-Savo
Johtaja, rehtori Harri Jokinen, Mikkelin kaupungin liikelaivos Otavia
Palvelujohtaja Kari Joutsalainen, Etelä-Savon TE-toimisto
Koulutusvientivastaava Noora Juuti, Etelä-Savon ammattiopisto, Esedu
Projektipäällikkö Riitta Kaipainen, Helsingin yliopisto/ Ruralia-instituutti
Toiminnanjohtaja Vesa Kallio, MTK Etelä-Savo ry
Asiantuntija Mari Kivinen, Enterprise Europe Network c/o Mikkelin kehitysyritys Miksei Oy
Toimitusjohtaja Heikki Kokki, Savonlinnan Yritystilat Oy
Aluekehitysjohtaja Riitta Koskinen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Hallituksen puheenjohtaja Pekka Kovanen, KPA Unicon Group Oy
Neuvotteleva virkamies Tuula Kääriäinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
Kristiina Laatikainen, Etelä-Savon ELY-keskus
Toimitusjohtaja Teppo Leinonen, Etelä-Savon kauppakamari
Yrittäjä, toimitusjohtaja Ruth Lähdeaho-Kero, Tmi Moninaiset Lähdeaho
Pääsihteeri Matti Malinen, Mikkelin yliopistokeskus
Toimitusjohtaja Matti Mäkelä, FINN-BOIS MTR Oy
Maakuntajohtaja Pentti Mäkinen, Etelä-Savon maakuntaliitto
Kehitysjohtaja, vararehtori Kalevi Niemi, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy
Rahoituspäällikkö Jukka Paavilainen, Finnvera Oyj Mikkeli
Johtaja Juha Pulliainen, Etelä-Savon ELY-keskus
Regional Account Manager, Senior Advisor Jari Räihä, Etelä-Savon ELY-keskus, Business Finland
Toimitusjohtaja Iikka Savisalo, Valoe Oyj
Elinkeinoasiamies Matti Skyttä, Savonlinnan kaupungin elinkeinopalvelut
Toimitusjohtaja Jari Suomalainen, Sahakuutio Oy
Toimitusjohtaja Karoliina Tanskanen, Pohjolan Mustikka Oy
Elinkeinoasiamies Juha Turtiainen, Savonlinnan kaupungin elinkeinopalvelut
Sihteeri: Team Finland kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori Kirsi Kosunen, Etelä-Savon ELY-keskus
JC-Killan edustajat:
Sanni Kirmanen, JC-kilta / Mikkelin Nuorkauppakamari
Pekka Lipsanen, JC-Kilta / Pieksämäen Nuorkauppakamari

Team Future

Puheenjohtaja: Hankintapäällikkö Pekka Lipsanen, JC-Kilta/Rakennusliike U. Lipsanen Oy

Jäsenet:

Nazia Asif, JC-kilta
Liiketoimintajohtaja Matias Bauer, MPY Palvelut Oy
Yrittäjä Kalle Haapanen, Haapasen Kotileipomo Oy
Kehitysinsinööri Jörg Hansmann, Rakennusliike U. Lipsanen Oy
Asiakkuusjohtaja Ulla Hansmann, Suur-Savon Osuuspankki, Yrityspalvelut
Johtaja, rehtori Harri Jokinen, Mikkelin kaupungin liikelaivos Otavia

Projektipäällikkö Maisa Kantanen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, PYK
 Sanni Kirmanen, JC-kilta
 Toimitusjohtaja Heikki Kokki, Savonlinnan Yritystilat Oy
 Hallituksen pj. Pekka Kovanen, KPA Unicon Group Oy
 Aluejohtaja Heino Lipsanen, Etelä-Savon Liikunta ry
 Hankintapäällikkö Pekka Lipsanen, JC-Kilta/Rakennusliike U. Lipsanen Oy
 Yrittäjä Saara Liukkonen, Tmi SaaraLiu
 Pääsihteeri Matti Malinen, Mikkelin yliopistokeskus
 Kauppaneuvos Kari Manninen,
 Myynti- ja markkinointijohtaja Olli Marjalaakso, OiOi Collective Oy
 Mari Martikainen, JC-kilta
 Juhana Muhonen, JC-Kilta
 Tekninen johtaja Kaj Pirinen, Juvan kunta / Kaavoitus- ja mittauspalvelut
 Hallintojohtaja Anu Pynnönen, Etelä-Savon Koulutus Oy
 Jarkko Sanisalo, JC-kilta
 Sami Savolainen, JC-Kilta
 Liiketoimintajohtaja Tuomas Sinkko, LähiTapiola Savo-Karjala
 Johanna Tynkkynen, JC-kilta
 Veera Ullah, JC-kilta
Sihteeri: Projektipäällikkö Maisa Kantanen, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, PYK

JC-Kilta

Puheenjohtaja: Sanni Kirmanen, Mikkelin Nuorkauppakamari

Jäsenet:

Veera Ullah, Pieksämäen Nuorkauppakamari
 Juhana Muhonen, Savonlinnan Nuorkauppakamari
 Nazia Asif, Pieksämäen Nuorkauppakamari
 Mari Martikainen, Mikkelin Nuorkauppakamari
 Sami Savolainen, Mikkelin Nuorkauppakamari
 Pekka Lipsanen, Pieksämäen Nuorkauppakamari
 Jarkko Sanisalo, Mikkelin Nuorkauppakamari

Sihteeri: Johanna Tynkkynen, Savonlinnan Nuorkauppakamari

Hilja ja Alpo Savolaisen rahaston hallitus

Puheenjohtaja: Kauppaneuvos Kari Manninen (Mikkeli)

Varapuheenjohtaja: Hallituksen puheenjohtaja Erkki Lappi, Ekin Muovi Oy

Jäsenet:

Ammattikasvatusneuvos Keijo Pesonen (Savonlinna)
 Toimitusjohtaja Arto Sepponen, Tietotuotanto Sepponen Oy
Sihteeri: Toimitusjohtaja Teppo Leinonen, Etelä-Savon kauppakamari

Asiantuntija: Sijoituspäällikkö Eveliina Pyyhtinen, Suur-Savon Osuuspankki

Edustukset eri toimielimissä

Aalto Yliopisto/ PYK tukisäätiö	Valtuuskunta
Etelä-Savon ELY-keskus	Etelä-Savon työelämän kehittämisverkosto
Etelä-Savon ELY-keskus	Työelämä2020-viestintäryhmä
Etelä-Savon ELY-keskus	Neuvottelukunta
Etelä-Savon ELY-keskus	Etelä-Savon ELO-johtoryhmä
Etelä-Savon Koulutus Oy:n	Ammattiin! - Etelä-Savon 2. asteen kehittämishanke; ohjausryhmä
KasvuEsedu	Hallitus
Etelä-Savon maakuntaliitto	Innovaatiofoorumi
Etelä-Savon maakuntaliitto	Maakunnan yhteistyöryhmä
Etelä-Savon maakuntaliitto	Liikennejärjestelmätyöryhmä
Etelä-Savon maakuntaliitto	Järjestöneuvottelukunta
ESSOTE	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen alueellinen työryhmä
Etelä-Savon TE-toimisto	TY-neuvottelukunta
Itä-Suomen korkean teknologian säätiö	Hallitus
Keskuskauppakamari	Keskuskauppakamarin valtuuskunta
Keskuskauppakamari	Keskuskauppakamarin KV Pooli
Keskuskauppakamari	Koulutuspooli
Liikenne- ja viestintäministeriö	Saimaan kanavan neuvottelukunta
Metsäkeskus	Etelä-Savon metsäneuvosto

Mikkelin kaupunki
 Team Finland Etelä-Savo
 MLI Konserni- ja elinvoimajaosto
 Mikkelin kehitysytio Miksei Oy
 Mikkelin kehitysytio Miksei Oy

 Mikkelin kehitysytio Miksei Oy
 Mikkelin kesäyliopisto
 Mikkelin yliopistokeskus
 Ruralia instituutti
 Elinkeinoelämän Keskusarkisto sr, ELKA
 Viitostie ry
 Parikkalan rajanylityspaikan seurantaryhmän jäsenyys
 Ruralia instituutti

Elinvoimaryhmä
 Työryhmä
 Hankintasäännön seurantaryhmä
 Grune Woche hanke, ohjausryhmän jäsen
 Kasvua ja kansainvälistymistä tukevien yritysinvestointien edistäminen
 Etelä-Savossa -hanke
 Hallitus
 Kannatusyhdistyksen johtokunta
 Neuvottelukunta
 Neuvottelukunta
 Hallintoneuvosto
 Hallitus
 Neuvottelukunta

JÄSENET 31.12.2019 - MIKKELIN KAUPPAKAMARIOSASTO

A. Toivakka Oy
 Aalto-yliopisto, BScBA, Mikkel
 Aitoasunnot / Palhomaa Oy
 Alfacom Oy
 Aquazone Oy
 Asianajotoimisto Arto Tiensuu
 Asianajotoimisto Ervasti & Kunnas Oy
 Asianajotoimisto Fenno Mikkel Oy
 Asianajotoimisto Lindblad & Co Oy,
 Mikkel
 Asianajotoimisto Puukko & Tuppurai-
 nen Oy
 Asuntoporras Oy, Kiinteistömaailma
 Mikkel
 Autohuolto Pöntinen Oy
 Auto-Kilta Oy, Mikkel
 Azets Insight Oy
 Betset MB Oy
 Casemet Oy
 Danske Bank
 E. Pusa Oy
 EKA Itä Oy, Eilakaisla Mikkel
 Entos
 Environics Oy
 ESE-Verkko Oy
 ESV-Paikallismediat Oy
 Etelä-Savon ammattiopisto - Esedu,
 Mikkel
 Etelä-Savon Energia Oy
 Etelä-Savon Koulutus Oy
 Etelä-Savon Laskenta ja Konsultointi Ky
 Etelä-Savon Liikunta ry
 Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelu-
 jen ky, Essote
 Etelä-Savon Taksi Oy
 Etelä-Savon Telesennus Oy

Etelä-Savon Työterveys Oy
 Etelä-Savon Yrityskehitys Oy
 Eurofins Viljavuuspalvelu Oy
 Exel Composites Oyj
 FH Invest Oy
 Finnvera Oyj, Mikkel
 Go On Mikkel / Callamed Oy
 Grafisale Oy
 Haaja & Arwo Design Oy
 Haapasen Kotileipomo Oy
 Handelsbanken, Mikkelin konttori
 Harri Haavikko Oy
 Hirvensalmen kunta
 Hovinikkarit Oy
 IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Mikkel
 Ihastjärven Linja Oy
 Inray Oy Ltd
 Jeven Oy
 Juha Ropponen
 Jukurit HC Oy
 Juvan kunta
 Juvan VP-Yhtiö Oy (Laskentatili)
 Juvos Tmi
 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
 Oy, Xamk
 Kaakkois-Suomen Ammattikorkea-
 koulu Oy/PYK
 Kaakon Viestintä Oy
 Kangasniemen kunta
 Kangasniemen Osuuspankki
 Kantolan Rengas Oy
 Kerkes Oy
 Kesko Oyj, Itä-Suomi
 Kieppi Sawmill Oy
 Kiinteistö Oy Lammentausta
 Kiinteistökehitys Naistinki Oy

Kisara Oy
 Kotileipomo Siiskonen Oy
 Kuljetusliike J ja R Laatikainen Ky
 Kuljetusliike Kanerva Oy
 Kuomiokoski Oy
 Kyyhkylä Oy
 Laskentamaa Oy
 Laskentavalio
 Leo Laukkanen (Kunniajäsen)
 Luxhammar Oy
 LähiTapiola Savo-Karjala
 Länsi-Savo Oy
 Maalausliike Pöntinen Ky
 Maansiirto Jarkko Ralli Oy
 Markku Kakriainen (Kunniajäsen)
 Marko ja Seija Miettinen Oy, K-Citymar-
 ket Mikkel
 Marski Data Oy, Mikkel
 MBH Breweries Oy, Saimaa Brewing
 Company
 Mediatakojat Oy
 Meklaritalo Oy
 Metsä-Kiesit Oy
 Metsäsairila Oy
 Mikalo Oy
 Mikkel Siivotaan Oy
 Mikkelin Autokuljetus Oy
 Mikkelin Insinöörit ry
 Mikkelin kaupunki
 Mikkelin kaupunkikeskustan kehittä-
 misyhdistys, Mikke Ry
 Mikkelin kehitysytio Miksei Oy
 Mikkelin kesäyliopisto
 Mikkelin kiinteistöyhtiö (Arvokaksik-
 ko Oy)
 Mikkelin Kotikaari ry

Mikkelin Laattacenter Oy
 Mikkelin liikemiestenseura r.y.
 Mikkelin Mikaeli Oy
 Mikkelin Perheravintolat Oy
 Mikkelin Pesula Oy
 Mikkelin Ravirata Oy
 Mikkelin Seudun Uusyrityskeskus ry
 Dynamo
 Mikkelin Sähköasennus Oy
 Mikkelin Teatterin kannatusyhdistys ry
 Mikkelin Tilitoimisto Oy
 Mikkelin yliopistokeskus
 Mikvet Oy
 Mipro Group Oy
 Mipro Oy
 MM Infra Oy
 MPY Telecom Oyj
 MTK-Etelä-Savo ry
 MTV Oy
 Mäntyharjun kunta
 Mäntyharjun Seudun Elinkeinojen
 Kehitys Oy (Mäsek Oy)
 Mölnlycke Health Care Oy, Mikkelin
 tehdas
 Nordea Bank Oyj, Mikkeli
 Observis Oy
 OiOi Collective Oy
 Olavi Jukarainen
 Olavi Räsänen Oy
 OP Koti Suur-Savo Oy LKV, Mikkeli
 OP Vakuutus Oy, Mikkeli
 Osuuskauppa Suur-Savo, Mikkeli
 OTAPRO Oy
 Otarak Oy
 Oy Carlson, Mikkelin tavaratalo
 Oy SWM-Wood Ltd
 Oy Woikoski Ab
 Palvelutukku Itä-Suomi Oy
 Parikanniemisäätiö

Partti Consulting Oy
 Pekka Kivinen
 Pelaser Oy
 Pertunmaan kunta
 Pirkko Kähärä
 Plastep Oy
 Platom Oy
 Pohjolan Mustikka Oy
 Polaria Oy
 PricewaterhouseCoopers Oy
 Processing Finland Oy
 Puula Hirsitalo
 Puulan Putki Oy
 Puumalan kunta
 Rakennusliike Matti Nykänen Oy
 Rakennustoimisto Aripe Oy
 Ramin Konditoria Kahvila Oy
 Rantalainen Oy Lahti, Rantalainen
 Mikkeli
 Reifer Oy
 Rejlers Finland Oy
 Replico Oy
 Restafiesta Oy
 RL-Palvelut Oy
 Salico
 Savcor Oy
 Savilahden Auto Oy
 Savon Sammutinhuolto Oy
 Savon Talohoito STH Oy
 Savon Tilipiste Oy
 Savo-Solar Oy
 SBS Betoni Oy
 Sensio Oy
 SKAL Itä-Suomi ry
 Societal Security Solutions Oy
 St Michel Print
 Star Expert Oy
 Steamrator Oy
 Suomen Ekolannoite Oy

Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkis-
 ton Säätiö sr, ELKA
 Suomen metsäkeskus, Kaakkoinen
 palvelualue
 Suomen Nuorisio-pisto
 Suomen Talotekniikka Oy
 Suur-Savon Osuuspankki, Haukivuori
 Suur-Savon Osuuspankki, Hirvensalmi
 Suur-Savon Osuuspankki, Juva
 Suur-Savon Osuuspankki, Mikkeli
 Suur-Savon Osuuspankki, Mäntyharju
 Suur-Savon Sähkö Oy
 Säästöpankki Optia, Mikkeli
 Taito Itä-Suomi ry
 Tamora Oy
 Tarvissio Oy
 Tehomet Oy
 Teroprint Oy
 Tilintarkastus Inkeröinen & Himanen
 Oy
 Tilipalvelu Tarja Vakkila Oy
 TILITARKIAINEN ky
 Tilitoimisto Ollikainen Oy
 Tilitoimisto Rikata Oy
 Tmi SaaraLiu
 Toimistosavotta Oy
 Trimble Forestry Europe Oy
 Turakkalan Puutarha Oy
 UPM Metsä, Mikkeli
 UPM Plywood Oy, Pelloksen vaneriteh-
 taat
 Urpolan Apteekki
 Valoe Oyj, Mikkeli
 Veisto Oy
 Vesa Sorasahi
 Virepuu Oy
 Vitrolan Composites Oy

JÄSENET 31.12.2019 - PIEKSÄMÄEN KAUPPAKAMARIOSASTO

A-Aidat Oy
 Actiw Oy
 AL Aritea Oy
 Asianajotoimisto Ropponen & Valjakka
 Oy
 Canelco Capital Oy
 Checkmark Oy Ltd
 Documtec Oy
 Ekin Muovi Oy
 Eskon Autopelti Oy
 Etelä-Savon ammattiopisto - Esedu,
 Pieksämäki
 Franke Finland Oy
 Franke Medical Oy
 GoSleep Oy
 HCA Health Concept Oy Ltd
 Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia,
 Pieksämäki
 KPA Unicon Group Oy
 KPA Unicon Oy
 Lehtisepät Oy, Pieksämäki

Lipa-Betoni Oy
 Martti Karjalainen Oy
 Matti ja Liisa Koti Oy
 Mikko Vesterinen
 Moilas Oy
 Naaran Kuljetushuolto Oy
 OP Koti Suur-Savo Oy LKV, Pieksämäki
 OR Welding Oy
 Osmotex Oy
 Osuuskauppa Suur-Savo, Pieksämäki
 Osuuskauppa Suur-Savo, Prisma Piek-
 sämäki
 Partaharjun Puutarha Oy
 PHK Works Oy
 Piako Oy
 Pieksämäen Insinöörit r.y.
 Pieksämäen kaupunki
 Pieksämäen kaupunki/ Yrityspalvelut
 Pieksämäen Tilitoimisto Oy
 PK Kanavat Oy
 Proxion CC Oy

Proxion Oy
 Proxion Plan Oy
 Proxion Power Oy
 Rakennusliike Kersavo Oy
 Rakennusliike R. Lempinen Oy
 Rakennusliike U. Lipsanen Oy
 Rantalainen & Talsi Oy, Pieksämäki
 RD Roof Dealers Oy / Messupojat
 RH-Huonekalu Hiltunen Ky
 S. ja A. Bovalliuksen säätiö
 Savon Media Oy / Pieksämäen Lehti
 Savon Tilitieto Oy
 Skinest Finland Oy
 Suur-Savon Osuuspankki
 Talousväylä Ky
 TietoAkseli Oy
 Tietotuotanto Sepponen Oy

JÄSENET 31.12.2019 - SAVONLINNAN KAUPPAKAMARIOSASTO

Aluelehti Savonmaa Oy
 Ammattiopisto SAMledu
 Andritz Oy
 ANDRITZ Savonlinna Works Oy
 Aquaflow Oy
 Asianajotoimisto Reinikainen & Vainio Oy
 Auto-Kilta Oy, Savonlinna
 Blue Lake Communications Oy
 Control Express Finland Oy
 Eemo Oy, (K-Citymarket)
 eLive Ecosystem Oy
 eRusWay Oy
 Finavia (Savonlinnan lentoasema)
 Findais Ky
 IF Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Yritysasias-kaspalvelut, Savonlinna
 I-S Terästekniikka Oy
 Itä-Savo Oy
 Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
 Itä-Savon Uusyrityskeskus ry, Savonlinna
 Joros Oy
 Järvi-Saimaan Palvelut Oy
 Keijo Pesonen
 Kerigolf Oy

Kerimäen Osuuspankki
 Kruunupuisto Oy
 Laskentakonsultit Oy
 LähiTapiola Savo-Karjala, Savonlinna
 Mapline Oy
 Mediatili Oy
 Metsä Wood, Punkaharjun tehtaot
 Nedis Oy
 Nordea Pankki Oyj, Savonlinna
 Norelco Oy
 Optikko B. Lohman Oy
 OR Welding Oy, Rantasalmi
 Osuuskauppa Suur-Savo, Savonlinna
 Oy Carlson, Savonlinna
 Oy Esmarin Composites Ltd
 Oy Vip Cruise Ltd
 PEL-Tuote Oy
 Pentti Heinonen Oy
 Polarstone Oy
 Primehotels Oy, Spahotel Casino
 Punkaharjun Kilpi Oy
 Punkaharjun Kuljetus Muhonen Oy
 Punkaharjun Vesi ja Lämpö Oy
 Sahakuutio Oy
 SAMI Palvelut Oy
 Savonlinnan Oopperajuhlat Oy

Savonlinnan Oopperajuhlien Kannatus-yhdistys ry
 Savonlinnan Rakennus- ja Peltityö Oy
 Savonlinnan Rakentajat Oy
 Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy
 Savonlinnan SLS-Kuljetus Oy
 Savonlinnan Tilikeskus Oy
 Savonlinnan Yritystilat Oy
 Savorak Oy, Savorak Laiturit
 Savox Communications Oy
 Simo Mikkonen
 Sioma Oy
 Sulkavan kunta
 Suomen metsämuseosäätiö sr, Lusto
 Suur-Savon Osuuspankki
 Suur-Savon Osuuspankki, Sulkava
 SV-Element Oy
 Sähkötoimisto Kenttälä Oy
 Tanhuvaaran Palvelut Oy
 Teknosavo Oy
 UPM Plywood Oy, Savonlinnan vaneritehdas
 Vesihuoltotekniikka Kotilainen Oy
 Wetend Technologies Oy
 Wivilla Oy, Hotelli Hospitz
 Yritysterapia Oy

TILIKAUDEN JÄLKEEN TAPAHTUNUTTA

Vuosi 2020 alkoi normaalisti. Tammikuussa pidettiin toista kertaa luottamushenkilöpäivä, tällä kertaa Mikkelissä, jossa suunniteltiin vuoden 2020 toimintaa. Heti alkuvuodesta pidettiin myös onnistunut HHJ-Puheenjohtajakurssi, jota Etelä-Savossa ei ole ollut muutama vuoteen.

Maaliskuusta alkaen maailmanlaajuinen koronaviruspandemia muutti loppuvuoden näkymää rajusti ja pakotti kauppakamarin toiminnan sekä henkilöstön siirtymään etätöihin ja verkkoon. Epidemian aikana yhteistyö monen tahon kanssa on tiivistynyt ja kauppakamari on ottanut aktiivisen roolin mediassa, tukirahoituksessa sekä tulevaisuuden suunnitelmien laatimisessa ja yleisen ilmapiirin rakentamisessa. Kevään koulutustoimintaa on mahdollisuuksien mukaan viety verkkoon. Epidemian loppuminen ei ole tiedossa, mutta toiveissa on, että syksyn toimintaa päästään jatkamaan normaalimmissa oloissa. Elokuussa järjestetään mahdollisuuksien mukaan Etelä-Savon kauppakamaritoiminnan 80v. juhla.

ETELÄ-SAVON KAUPPAKAMARI VUODESTA 1940

PERJANTAI 28.8.2020 KLO 18-24 MIKAELI, MIKKELI

Juhlapuhujana Juho Romakkaniemi | Ansiomerkit
 Illalliskortti 80 € | Ilmoittautuminen avautuu 1.4.

ANSIOIOMERKIT KESKIS- KAUPPAKAMARI 70 1950-2020 LIPSIANEN OP Suur-Savo Saara Liu Suur-Savon sähkö

HILJA JA ALPO SAVOLAISEN RAHASTON TOIMINTAKERTOMUS

Yleistä

Hilja ja Alpo Savolaisen rahasto on vuonna 1974 testamentilla Mikkelin kauppakamarille (nyk. Etelä-Savon kauppakamari) luovutettu itsenäinen rahasto. Rahaston tarkoituksena on tukea eri tavoin Etelä-Savon kauppakamarin toiminta-alueen taloudellisten ja teknisten alojen hyväksi tehtyä opetus-, kehitys- ja tutkimustyötä sekä avustaa stipendein alueelta kotoisin olevia em. aineiden opiskelijoita.

Rahastoa hoitaa viisihenkinen hallitus, jonka Etelä-Savon kauppakamarin hallitus valitsee kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2019 rahaston hallituksen puheenjohtajana toimi Kari Manninen Mikkelistä ja varapuheenjohtajana Erkki Lappi Pieksämäeltä, Hallituksen jäseniä olivat Arto Sepponen Pieksämäeltä, Keijo Pesonen Savonlinnasta sekä Teppo Leinonen Mikkelistä. Leinonen toimi myös rahaston sihteerinä ja rahastonhoitajina. Rahaston avustavana sihteerinä toimi Tiina Ylönen Etelä-Savon kauppakamarin toimistolta. Rahaston asiantuntijana ja salkunhoitajana toimi sijoitusasiantuntija Eveliina Pyyhtinen Suur-Savon Osuuspankista.

Talous, myönnetyt apurahat ja stipendit

Rahaston tilintarkastajina toimii KHT Auno Inkeröinen ja varalla KHT Juho Himanen. Rahaston hallitus kokoon-tui vuonna 2019 neljä kertaa, kokoukset pidettiin 28.1., 16.4., 20.5. ja 7.10.2019.

Lisäksi asioita hoidettiin sähköpostin ja puhelimen välityksellä. Käsiteltävinä asioina olivat muun muassa vuoden 2018 tilinpäätös ja toimintakertomus, rahaston sijoitukset ja niiden hoito, sijoitusstrategia sekä jaettavat stipendit ja opinnäytetyöapurahat.

Vuoden 2018 loka-joulukuussa järjestetyssä julkisessa haussa, stipendihakemuksia saatiin 53 kpl ja apuraha-/opinnäyttehakemuksia 21 kpl. Lisäksi myönnettiin oppilaitoksille yhteensä 6 500 euroa (26 kpl a' 250 €) stipendejä jaettavaksi menestyneille opiskelijoille. Stipendejä ja apurahoja myönnettiin kaikkiaan 35 900 €, joista stipendejä 19 600 € ja opinnäytetöistä 16 300 €.

Stipendihausta ilmoitettiin painettuna ja verkossa Pieksämäen lehdessä, Juvan lehdessä, Itä-Savossa ja Länsi-Savossa. Lisäksi verkkomainontaa oli Savon-Sanomien verkkosivuilla. Lisäksi hausta ilmoitettiin kauppakamarin viestinnässä.

Vuoden 2019 tilinpäätös osoittaa 38 277,41 € alijäämää (ed. vuosi -25 401,91 €) ja taseen loppusumma on 776 953,47 € (ed. vuosi 815 230,88 €).

Talousvuosi 2019 (Lähde OP)

Vuosi 2019 alkoi tilanteessa, jossa sijoitusmarkkinoilla oli nähty raju korjausliike aivan vuoden 2018 lopussa. Korjausliikkeen laukaisevina tekijöinä oli nopeaan tahtiin hidastuva talouskasvu, johon samaan aikaan kiristynvä rahapolitiikka istui huonosti. Talousnäkymien heikkeneminen oli jatkunut koko edellisen vuoden saavuttaen lopulta loppuvuodesta myös Yhdysvallat. Kiinan näkymien heikkeneminen ja kauppasodasta kumpuava epävarmuus heijastui voimakkaasti etenkin viennistä voimakkaasti riippuvien kehittyvien talouksien ja Euroopan näkymiin, erityisesti valmistavassa teollisuudessa. Lopulta enemmän kotimarkkinoiden kysynnästä riippuvainen Yhdysvallatkin taipui heikkenevän globaalien näkyvien edessä pakottaen keskuspankin keskeyttämään rahapolitiikan normalisoinnin. Tämän seurauksena korkojen nousuodotukset kääntyivät nopeasti laskuodotuksiksi. Koko vuoden talousnäkymiä onkin määrittänyt yhtäältä heikkenevä talousympäristö ja poliittiset riskit sekä toisaalta keskuspankkien halu tehdä kaikkensa taloustaantumisen välttämiseksi. Loppuvuodesta 2019 kauppasodan laantumisen ja Kiinan kasvua tukevat toimet yhdessä keskuspankkien voimakkaiden elvytystoimien kanssa alkoi tuottaa tulosta, talousnäkymien osoittaessa stabiloitumisen merkkejä.

Politiikka oli yksi vuoden 2019 talousnäkymiä eniten rasittaneista tekijöistä. Erityisesti Kiinan ja Yhdysvaltain suhteita sotkenut kauppasota kasvatti epävarmuutta taloudessa. Tullien, globaalien toimitusketjujen ja tempoillevan politiikan vuoksi yritykset jarruttivat investointejaan, mikä näkyi teollisuuden luottamuksessa sekä aktiiviteetissa. Loppuvuodesta saavutettu ensimmäisen vaiheen sopu vähentää pelkoja kauppasodan välittömästä laajenemisesta, mutta ei vielä riitä poistamaan epävarmuutta kokonaisuudessaan. Kauppasodan lisäksi poliittisia haasteita on riittänyt Iso-Britannian EU-eron etenemisessä. Loppuvuodesta tässäkin edettiin lopulta siten, että brexitin toteutuminen näyttää nyt kohtuullisen varmalta. Seuraava näköpiirissä oleva ongelma onkin sitten EU:n ja Iso-Britannian välisen kauppasopimuksen saavuttaminen.

Vuoden aikana merkittävin sijoitusmarkkinoihin vaikuttanut seikka oli kuitenkin keskuspankkipolitiikka, jossa nähtiin täyskäännös vuoden takaisesta tilanteesta. Rahapolitiikan normalisointi epätavanomaisen löyhästä ase-

masta osoittautui mahdolliseksi tehtäväksi ja talousepävarmuuksien kasvaessa Yhdysvaltain keskuspankki oli ensimmäisenä pakotettu palaamaan kevyempään politiikkaan. Hieman yllättävää oli, että myös EKP, joka ei ollut ehtinyt aloittaa normalisointia, oli pakotettu palaamaan lisäelvytyksen tielle. Molemmat keskuspankit laskivat ohjauskorkoa, Fed kolmeen kertaan, ja aloittivat uudelleen taseidensa kasvattamisen likviditeettiä lisäämällä. Loppuvuodesta molemmat keskuspankit ovat indikoineet, että lisätoimia ei enää olisi tulossa, mikäli taloushaasteet eivät kasva uhkaamaan nykytilaa.

Valuuttamarkkinoilla Yhdysvaltain dollari vahvistui kasvu ympäristönsä tukemana. Edes kevenevä rahapolitiikka ei estänyt valuutan vahvistumista euroa vastaan. Tällä oli dollareissa noteerattujen sijoitusten tuottoa parantava vaikutus. Toinen turvasatamavaluutta Japanin jeni vahvistui myös euroa vastaan. Kehittyvien talouksien valuutat olivat myös vahvistuvalla uralla erityisesti euroa vastaan.

Raaka-ainemarkkinoilla öljyn hinta oli nousussa erityisesti alkuvuodesta sekä uudelleen loppuvuodesta, kun geopoliittiset jännitteet olivat koholla. Kullan hinta oli niin ikään nousussa erityisesti loppuvuoden aikana, liittyen osin myös keskuspankkien voimakkaaseen elvytykseen. Teollisuusmetallien hinnat pysyttelivät koko vuoden aika kapeassa vaihteluvälissä teollisuusaktiviteetin ollessa vaimeaa.

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2019 oli yksi parhaista pitkiin aikoihin. Poikkeuksellisen hyvän siitä teki se, että sekä osake- että korkosijoitusten tuotto oli hyvin vahva. Osin riskillisten omaisuuslajien hyvä tuotto mahdollistui matalan lähtötason avulla, mutta kokonaisuudessaan keskuspankkien aktiviteetti oli voimakkaimmin sijoitusmarkkinoiden tuottoja ajanut tekijä. Arvopapereiden osto-ohjelmien käynnistäminen ja korkojen laskut painoivat pitkät korot voimakkaasti alas, mikä mahdollisti korkosijoitusten hyvät tuotot. Osakemarkkinat taas hyötyivät matalista koroista ja vaihtoehtojen puutteesta, mikä painoi vaakakupissa tuloskasvua enemmän.

Osakemarkkinoiden tuotot olivat hyvät kaikilla markkinoilla. Yhdysvaltain osakemarkkinat nousivat parhaaksi yli 30 % tuotollaan, jota dollarin vahvistuminen vielä paransi eurosijoittajan näkökulmasta. Eurooppalaiset osakkeet tuottivat myös erittäin hyvin, pärjäten loppuvuodesta yhdysvaltalaisia paremmin. Japani ja kehittyvät markkinat jäivät näistä hieman pl. Venäjä, joka oli alueiden tuottokuningas yli 50 % tuotollaan. Sektoreista ja tyyleistä US teknologia ja kasvuyhtiöt olivat tuottokärjessä.

Korkomarkkinoilla tuotot olivat myös hyvin vahvat. Keskuspankkien osto-ohjelmat ja taantumapelot painoivat korkotason voimakkaaseen laskuun, minkä seurauksena valtionlainojen tuotto oli erittäin hyvä. Yrityslainojen tuotto oli riskilisten kapenemisen ja korkojen laskun myötä kaksinumeroisen positiivinen. Kehittyvien talouksien lainat olivat myös tuotoiltaan erittäin vahvoja, erityisesti paikallisissa valuutoissa noteerattujen lainojen osalta.

Uusi vuosikymmen käynnistyy tilanteessa, jossa talouskasvuodotukset ovat maltillistuneet selvästi. Keskuspankit ovat keventäneet rahapolitiikkaa, mutta liikkumavara on yhä pienempää. Katseet ovat kääntyneet finanssipolitiikkaan, mikäli kasvun tasaantuminen ei jatkuisi ja elvytystä tarvittaisiin uudestaan. Poliittisista tapahtumista Yhdysvaltain ja Kiinan väliset kauppaneuvottelut jatkuvat heti alkuvuodesta, samoin kuin Britannian ja EU:n vastaavat. Marraskuussa Yhdysvalloissa pidettävät presidentinvaalit aiheuttanevat myös otsikoita vuoden kuluessa. Nollakorkomaailma ja sen mukanaan tuoma vaihtoehtojen puute ovat kuitenkin olennainen osa alkanuttakin vuotta.

**ETELÄ-SAVON
KAUPPAKAMARI**
HILJA JA ALPO SAVOLAISEN
RAHASTO

ETELÄ-SAVON KAUPPAKAMARI

**ETELÄ-SAVON KAUPPAKAMARI KIITTÄÄ KAIKKIA
JÄSENIÄ, LUOTTAMUSHENKILÖITÄ,
YHTEISTYÖKUMPPANEITA JA SIDOSRYHMIÄ
VUODESTA 2019!**

Etelä-Savon kauppakamari

Maaherrankatu 14

50100 MIKKELI

www.eskauppakamari.fi